

Sivistyslautakunta

Pöytäkirja

Aika 15.10.2025 16:00 - 17:15

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Markkanen Marju	puheenjohtaja	
	Rautapää Teresa	I varapuheenjohtaja	
	Erka Mika	varajäsen	
	Virta Sanna	jäsen	Esteellinen § 115 poistui asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi klo. 16.02-16.04
	Kirkonpelto Ville	jäsen	Esteellinen § 115 poistui asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi klo. 16.02-16.04
	Härmä Tatu	jäsen	Esteellinen § 115 poistui asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi klo. 16.02-16.04
	Nurminen Pasi	jäsen	Esteellinen § 115 poistui asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi klo. 16.02-16.04
	Koivistoinen Tiina	jäsen	
	Kauko Niko A.	jäsen	
	Pääatalo Oskari	jäsen	

Majaniemi Salla	jäsen
Hovi Iida	jäsen
Jämsén Virve	sivistysjohtaja, esittelijä
Saarela Matti	opetus- ja kasvatustieteiden johtaja, esittelijä
Harju Mika	varhaiskasvatustieteiden johtaja
Ylä-Sankola-Peltola Mari	rehtori
Kivilahti Jouni	nuorisotoimenjohtaja
Tammi Salla	kirjastopalvelujohtaja
Sinkkonen Eliel	nuorisovaltuuston edustaja
Rantonen Anne-Maarit	valmistelusihteeri, pöytäkirjanpitäjä

Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa Päivä Katja	henkilöstön edustaja	

Sivistyslautakunnan puolesta

Marju Markkanen

Anne-Maarit Rantonen

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Pasi Nurminen

Tiina Koivistoinen

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 21.10.2025

Anne-Maarit Rantonen
valmistelusihteeri

§	Otsikko	Sivu
§ 113	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
§ 114	Pöytäkirjan tarkastajat	6
§ 115	Wellamo-opiston johtokunnan jäsenten ja varajäsenten nimeäminen vv. 2025-2029	7
§ 116	Muutokset opetussuunnitelmaan; luku 6, paikalliset täydennykset	11
§ 117	Valtuustoaloite: Oppisen tuen uudistukseen tarkoitettujen varojen oikein kohdentaminen	16
§ 118	Tiedoksi merkittävät asiat	25
§ 119	Muut asiat	26
§ 120	Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspaikan myöntämisestä (salassa pidettävä)	27
§ 121	Oppilaan määräaikainen erottaminen (salassa pidettävä)	28
§ 122	Tiedoksi merkittävät asiat (salassa pidettävä)	29

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 9

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 113

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

nro 9

§ 114

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin jäsenet Pasi Nurminen ja Tiina Koivistoinen.

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 115

Wellamo-opiston johtokunnan jäsenten ja varajäsenten nimeäminen vv. 2025-2029

2773/00.00.01.07/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

wellamo-opiston rehtori Mari Ylä-Sankola-Peltola, p. 050 3985 850

valmistelusihteri Anne-Maarit Rantonen, p. 044 416 4037

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Jämsén Virve

Päätösehdotus

Lautakunta päättää

1) valita Wellamo-opiston johtokuntaan lahtelaisiksi jäseniksi Sanna Virta, Ville Kirkonpelto, Mika Erka ja Jyrki Virtanen ja heidän henkilökohtaisiksi varajäsenikseen vastaavassa järjestyksessä Sarianna Alasaari, Tatu Härmä, Pasi Nurminen ja Lasse Pakkanen valtuuston toimikaudeksi 2025–2029

2) valita Wellamo-opiston johtokunnan puheenjohtajaksi Sanna Virta ja varapuheenjohtajaksi Mika Erka.

3) valita Wellamo-opiston johtokuntaan henkilöstön edustajaksi Heidi Palkio.

4) nimetä Wellamo-opiston johtokuntaan

- Orimattilan kaupungista varsinaiseksi jäseneksi Johanna Ekman ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi Krista Liljeqvist.
- Asikkalan kunnasta varsinaiseksi jäseneksi Sari Jyrkiäinen ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi Heidi Mantere
- Myrskylän kunnasta varsinaiseksi jäseneksi Eeva Hava ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi Teemu Ojanne
- Kärkölän kunnasta varsinaiseksi jäseneksi Markku Keskitalo ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi Jarmo Tuppurainen
- Hollolan kunnasta varsinaiseksi jäseneksi Aada Söyriä ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi Henna Hyytiä
- Padasjoen kunnasta varsinaiseksi jäseneksi Mira Vilkmán ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi Nina Nieminen.

Käsittely

Jäsenet Sanna Virta, Ville Kirkonpelto sekä varajäsenet Tatu Härmä ja Pasi Nurminen ilmoittivat olevansa esteellisiä ja poistuivat asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 1 perusteella.

Perusteluosa

Lahden kaupungin hallintosäännön sivistyksen palvelualueetta koskevien erillissääntöjen 2 §:n mukaan Wellamo-opistolla on 9-jäseninen johtokunta, jonka Lahden ja Orimattilan kaupunkia sekä Asikkalan ja Hollolan kuntia edustavat jäsenet valitaan valtuustojen toimikausiksi. Muita sopimuskuntia (Kärkölä, Myrskylä ja Padasjoki) edustavat, kunnittain aakkosjärjestyksen mukaisesti vaihtuvat jäsenet valitaan kahden (2) vuoden toimikaudeksi. Johtokunnassa on neljä (4) Lahden kaupungin edustajaa, yksi (1) Asikkalan kunnan edustaja, yksi (1) Hollolan kunnan edustaja, yksi (1) Orimattilan kaupungin edustaja sekä kerrallaan kaksi (2) muiden sopimuskuntien edustajaa. Sopimuskunnat valitsevat johtokunnan jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä.

Lahden sivistyslautakunta valitsee Wellamo-opiston johtokunnan lahtelaiset jäsenet, heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ja valitsee keskuudestaan johtokunnan puheenjohtajan. Johtokunnan varapuheenjohtajan sivistyslautakunta valitsee muiden sopimuskuntien yhdessä sopiman esityksen perustella. Esittelijänä toimii rehtori, ja hänen estyneenä tai esteellisenä ollessaan apulaisrehtori. Johtokunnan kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus sopimuskuntien sivistystoimenjohtajilla tai vastaavilla henkilöillä sekä yhdellä (1) opistolaisyhdistyksen ja yhdellä (1) henkilöstön edustajalla.

Myrskylän kunnanvaltusto valitsi 2.6.2025/26 § jäseneksi Eeva Havan ja varajäseneksi Teemu Ojanne (kausi 1.6.2025 – 31.5.2027).

Asikkalan kunnahallitus on kokouksessaan 16.6.2025/170 § valinnut johtokunnan jäseneksi Sari Jyrkiäisen ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi Heidi Mantere.

Orimattilan kaupunginhallitus on kokouksessaan 25.8.2025/318 § nimennyt johtokunnan varsinaiseksi jäseneksi Johanna Ekmanin ja varajäseneksi Krista Liljeqvist.

Kärkölän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 22.9.2025/67 § valinnut johtokunnan jäseneksi Markku Keskitalon ja varajäseneksi Jarmo Tuppurainen (kausi 1.6.2027-31.5.2029).

Hollolan hyvinvointivaliokunta nimesi kokouksessaan 17.9.2025/86 § jäseneksi Aada Söyrilä ja varajäseneksi Henna Hyytiä.

Padasjoen kunnanhallitus on kokouksessaan 1.9.2025/162 § valinnut johtokunnan varsinaiseksi jäseneksi Mira Vilkmänin ja varajäseneksi Nina Niemisen.

Kunnittain aakkosjärjestyksen mukaisesti vaihtuvat jäsenet Kärkölän ja Myrskylän kunnasta valitaan kahden vuoden toimikaudeksi.

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 9

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Valitut jäsenet, varajäsenet, Ao. sopimuskunnat, wellamo-opisto, Päijät-Hämeen liitto, luettelot

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 116

Muutokset opetussuunnitelmaan; luku 6, paikalliset täydennykset

236/12.00.01.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

palvelupäällikkö Saresma Kirsikka, 044 4826409

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Jämsén Virve

Päätösehdotus

Lahden sivistyslautakunta päättää hyväksyä Lahden perusopetussuunnitelman muutokset esityksen mukaisesti. Paikalliset täsmennykset koskevat lukua 6; oppilaan oppiminen ja arviointi. Sivistyslautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden perusopetuksen opetussuunnitelma on otettu käyttöön Opetushallituksen määräyksen 101/011/2014 mukaisesti. Opetussuunnitelman käyttöönoton jälkeen Opetushallitus on täsmentänyt muutosmääräyksiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, jotka on tuotu Lahden sivistyslautakunnan hyväksyttäväksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) on hyväksytty 30.12.2024. Lainsäädännön muutos tuli pääosin voimaan 1.8.2025. Sivistyslautakunta on

kokouksessaan 15.5.2025 (§66) hyväksynyt perusopetuksen opetussuunnitelman muutokset. Määräyksen mukaiset muutokset ja täydennykset sisällytetään sellaisenaan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti laadittuun paikalliseen Lahden perusopetuksen opetussuunnitelmaan (liite1). Paikalliset tarkennukset opetussuunnitelmaan laaditaan ja tuodaan sivistyslautakunnan käsittelyyn lv. 2025–2026 aikana.

Nyt hyväksyttäväksi esitettävät muutokset ja paikalliset täydennykset koskevat oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia (liite 2).

Paikalliset täydennykset ja tarkennukset luvun 6 osalta kohdistuvat yhtenäisen arviointikulttuurin kehittämiseen, arvioinnista tiedottamisen tapoihin sekä kodin ja koulun yhteistyötä tiivistävien keskustelujen toteuttamiseen. Tässä yhteydessä lukuvuositodistuksia vuosiluokilla 1–3 sekä 3.-luokalla annettavaa välitodistusta selkeytetään. Edellisten lisäksi käyttäytymisen arvioinnin osaitoja ja arvosanan antamisen kriteerejä on yhtenäistetty. Nyt esitetyt täydennykset ja muutokset otettaisiin käyttöön 15.10.2025 alkaen kaikilla perusopetuksen vuosiluokilla.

Opetussuunnitelman perusteet; luku 6.2. Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

”Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen. Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä.”(Lahden kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma, luku 6.2.)

Lahden perusopetuksen tavoitteena on ollut tavoiteperustaisen pedagogiikan vahvistaminen ja yhtenäisten arviointikäytänteiden kehittäminen. Viimeisissä perusopetuksen opetussuunnitelman perustetekstien muutoksissa korostuu kouluyhteisön ja sen jokaisen aikuisen aktiivinen rooli sekä oppimisen että oppilaan hyvinvoinnin tukijana. Toimiva ja avoin yhteistyö kodin ja koulun välillä vahvistaa oppijan oppimista ja hyvinvointia. Uudistetun opetussuunnitelman tavoitteena on vähentää kirjaamistyötä, mutta sen sijaan osoittaa enemmän aikaa aitoon kohtaamiseen ja keskusteluun oppilaan asiassa. Tavoitteena on oppilaan oman toimijuuden vahvistuminen. Kouluissa on ollut erilaisia käytänteitä ns. vanhempainvarttien ja 2. sekä 6.-luokalla käytävien kirjattujen arviointikeskustelujen toteuttamisessa. Jatkossa oppilas, huoltaja ja opettajatapaamisesta käytetään yhteistä nimitystä oppilaskeskustelut. Tapaamisen muoto ja keskustelun teemat voivat vaihdella eri vuosiluokilla oppijan tilanteen ja tarpeiden mukaan. Luokanopettajan tai luokanvalvojan tulee lapsen jokaisella luokka-asteella olla yhteydessä oppilaan huoltajiin. Arviointikeskusteluilla tarkoitetaan jatkossa oppiaineiden summatiiviseen arviointiin liittyviä keskusteluja, joita opettaja ja oppilas käyvät yleensä kahden kesken. Oppiaineiden ja käyttäytymisen tavoitteista, arviointiperusteista ja osaamisen edistymisestä tiedotetaan oppilaita ja huoltajia säännöllisesti koko lukuvuoden ajan. Jatkossa DigiOne-järjestelmä mahdollistaa sekä oppijalle että huoltajalle ajantasaisen tiedon välittymisen opiskeltavien kokonaisuuksien tavoitteista ja arvioinnin menetelmistä.

Vuosiluokkien 1-3 sanallisten väli- ja lukuvuositoluiden muutokset

Nykyinen neliportainen arviointiasteikko (osaat erittäin hyvin–osaat hyvin–tarvitset vielä harjoittelua–et vielä saavuttanut tavoitteita) on kokemuksen perusteella osoittautunut liian jyrkäksi, eikä heikointa arviointikohtaa käytetä (liitteet 3 ja 4). Tämän vuoksi on tarpeen uudistaa arviointiasteikko viisiportaiseksi, jolloin sen

kaikki arvioinnin portaat ovat aidosti käyttökelpoisia (osaat erinomaisesti–osaat hyvin–osaat kohtalaisesti–osaat vähän–et saavuttanut tavoitteita).

Oppilaan osaamista arvioidaan aina suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin. Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, jota varten tehdään summatiivinen kokonaisarviointi siitä, missä määrin oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Oppiaineen pilkkomisesta osatavoitteisiin todistuksessa luovutaan. Näin ollen äidinkielestä ja matematiikasta annetaan jatkossa vain yksi arvosana ilman osataitoihin jakamista. Sama koskee myös käyttäytymisen arviointia.

Opetussuunnitelmasta johdetut Lahden perusopetuksen käyttäytymisen arvioinnin kriteerit ja arviointiasteikko

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan perusopetuksessa tulee ohjata ja myös arvioida oppilaan käyttäytymistä. Käyttäytymiseen ja arvostavaan vuorovaikutukseen liittyvien tietojen ja taitojen opettaminen on osa koulun kasvatustehtävää. Käyttäytymisen kokonaisuutta voidaan arvioida seuraavien osataitojen avulla: hyvien tapojen noudattaminen, sääntöjen ja ohjeiden noudattaminen, muiden ihmisten ja ympäristön huomioon ottaminen, asiallinen ja tilannetietoinen käyttäytyminen. Nämä osa--alueet on tarkemmin kuvattu kaupungin verkkosivuilla. Käyttäytymiselle asetettujen tavoitteiden lisäksi luokkayhteisöissä kerrataan säännöllisesti koulun järjestyssäännöt, jotka ohjaavat oppilaan asiallista ja muita huomioivaa käyttäytymistä.

Koulut kirjaavat vuosisuunnitelmiinsa, miten käyttäytymisen tavoitteet ja arviointikriteerit viestitään oppilaille ja huoltajille. Kasvatuskeskusteluissa oppilaita ohjataan asettamaan omalle käyttäytymiselleen tavoitteita. Liitteissä 5 ja 6 on kirjattu opetussuunnitelman edellyttämä paikallinen kuvaus käyttäytymisen

osataidoista ja arvosanan muodostumisen kriteerit. Päivitetty ja yhtenäistetty käyttäytymisen ohjeistus on kuvattu liitteessä 7.

Edellä kuvattujen paikallisten täsmennysten ja muutosten tarkoituksena on vahvistaa lahtelaisen perusopetuksen avointa toiminta- ja arviointikulttuuria valtakunnallisten tavoitteiden edellyttämällä tavalla.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Tiedoksi perusopetus, Piira Heli

Saresma Kirsikka

Peruskoulut

Liitteet

- 1 Lahden kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma_1.8.2025
- 2 Lukuvuositodistus_1. ja 2. luokka
- 3 Väli- ja lukuvuositodistus_3. luokka
- 4 Käyttäytymisen_osataidot_ja_arviointi_vuosiluokilla_1-3
- 5 Käyttäytymisen_osataidot_ja_arviointi_vuosiluokilla_4-9
- 6 Käyttäytymisen osataidot ja arviointi vuosiluokilla_2025
- 7 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi OPS luku 6

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 9

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 117

Valtuustoaloite: Oppisen tuen uudistukseen tarkoitettujen varojen oikein kohdentaminen

2748/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

palvelupäällikkö Janina Mäntymaa p. 044 4163 159

palvelupäällikkö Piia Larinen, p. 040 7002 340

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Jämsén Virve

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä 9.6.2025:

”Oppimisen tuki muuttuu esi- ja perusopetuksessa tullen voimaan 1.8.2025.

Uudistuksen myötä entinen kolmiportainen tuki jää historiaan. Tavoitteena on, että jatkossa lapsi tai nuori saa tukea mahdollisimman varhain ja ensi sijassa omassa opetusryhmässään. Samaan aikaan opettajien vastuu tukitoimien toteuttamisessa kasvaa. Uudistuksella hallitus tavoittelee työrauhan, kouluhyvinvoinnin sekä oppimistulosten paranemista.

Tuessa on lakisääteisiä uusia velvoitteita ja rajoituksia, jotka täytyy toteuttaa oikein. Uudessa oppimisen tuessa tukimuodot jaetaan ryhmämuotoisiin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Jokaisen opettajan tulee suunnitella opetuksensa jatkossa siten, että huomioi opettamiensa ryhmien erityistarpeet ja rakentaa opetuksensa tukemaan niitä. Tämän voi toteuttaa monin eri tavoin, kunhan pidetään huoli siitä, että tarpeellista tukea järjestetään. Uudistus siis vahvistaa lapsen ja oppilaan oikeutta saada ryhmässä toteutettavia tukimuotoja, kuten opettajan antamaa yleistä tukiopetusta, opettajan antamaa opetuskielen tukiopetusta tai erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Tuen uudistuksessa vahvistetaan oppimisen edellytyksiä tukevan toimintakulttuurin merkitystä. Sen lähtökohtana on inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen ja ryhmäkohtaisesti toteutettavat järjestelyt sekä näiden johtaminen.

Toimintakulttuurin muutos ei voi tapahtua ilman muutoksia. Kun velvoite on uusi, muutos vaatii työtä. Työ vaatii tekijöitä ja työvälineitä. Tästä johtuen opetuksen järjestäjälle tuleekin velvollisuus varata tietty resurssi ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin. Tämä resurssi on 0,122 x koulun oppilasmäärä, mikä tarkoittaa esimerkiksi 400 oppilaan koulussa 49 tuntia ryhmäkohtaista tukea normaalien tuntien lisäksi/yhteyteen. Mikäli nämä ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä, tulee oppilaalle lisäksi järjestää oppilaskohtaista tukea joko säännöllisesti erityisopettajan tai erityisluokanopettajan pitämänä. Lisäksi osana uudistusta, elokuusta alkaen yleisopetuksen ryhmissä saa olla maksimissaan viisi oppilaskohtaista tukea saavaa oppilasta.

Tämän uudistuksen toteutukseen kunnille kohdennetaan pysyvää vuosittaista rahoitusta valtionosuuksina 100 miljoonaa euroa. Lahden osuus tästä valtion uudesta tuesta sivistyspalvelualueelta saadun tiedon mukaan on 1,6 miljoonaa euroa. Huomattavaa on, että kunnille tuleva rahoitus on yleiskatteellista ja se tarkoittaa sitä, että kunnat päättävät itse rahoituksen kohdentamisesta.

Koska lainsäädäntö asettaa selkeitä velvoitteita tuen järjestämiseen ja toteuttamiseen, rahoitus pitää kohdentaa kokonaisuudessaan esi- ja perusopetusta antavien yksiköiden tarpeisiin tässä asiassa, sillä ilman lisäeuroja ei voi esimerkiksi palkata lisää opettajia, erityisopettajia ja erityisluokanopettajia, perustaa uusia pienryhmiä eikä lisätä jakotunteja ja tukiovetusta.

Ryhmäkohtainen tuki vaatii siis toimiakseen resursointia. Tukimuodot ovat käytännöllisiä: samanaikaisopettajuutta ja yhteisopettajuutta voi toteuttaa, kun opettajia on ryhmällä käytössä kaksi. Kielitietoinen opetus ja lukutaidon tai tarkkaavuuden tukeminen vaativat lisäksi usein eriyttäviä paperi- ja sähköisiä materiaaleja, sermejä, eriyttäviä tiloja sekä henkilöstön koulutuksia. Koulukielen opetusta oppiaineiden yhteydessä voidaan antaa pienelle ryhmälle, tukiovetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella ja erityisopettajan opetusta muun opetuksen yhteydessä - nämäkin vaativat ihmisiä ja työtunteja ja yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Ryhmäkohtainen tuki on toimintakulttuurin muutos, joka ei synny tyhjästä eikä varsinkaan, jos eriyttävät materiaalit tai henkilötyötunnit vähenevät.

Esitämme, että resursoimme täysimääräisesti valtion oppimisen tuen uudistukseen varaamat rahat tämän muutoksen läpiviemiseen. Näin turvaamme, että oppimisen tuen uudistus kohdentuu asianmukaisesti ja kouluille saadaan materiaali- ja henkilöstöresurssia esim, vakinaistamalla ns. koronarahalla hankittuja lisäresursseja tai rekrytoimalla mahdollista uutta henkilöstöä ja kustantamalla yhteis-, samanaikais- ja tukiovetuksia.

Lisäksi tällä rahalla on opettajien mahdollista hankkia tarvitsemiaan eriyttäviä materiaaleja ja oppimisalustoja opetukseen. Tämä on tehtävä ajoissa, vaikka tietyt yksityiskohdat vielä ovat epäselviä. Haluamme myös korostaa, että tämä

valtuustoaloite on syytä käsitellä pikaisesti, jotta ryhmäkohtainen tuki ja toimintakulttuurin muutos saadaan käyntiin lukuvuoden 2025-2026 alusta.

Tämä on tuen muutoksella tavoitellun oppimistulosten parantumisen ja koulurauhan kohentumisen kannalta olennaista ja lahtelaisten lasten ja nuorten kiistaton etu. Mikäli ryhmäkohtaisen tuen suunnittelu ja resursointi on jo suunniteltu, toivomme saavamme siitä selvityksen. Ryhmäkohtaisen tuen resursointi pitää tehdä näkyväksi, sillä on viimekädessä valtuuston vastuulla, että se toteutuu.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Oppimisen tukea koskeva lakimuutos astui voimaan 1.8.2025, mutta huomattava on, että pidennettyä oppivelvollisuutta koskeva lakimuutos astuu voimaan vasta 1.8.2026. Laissa on siis siirtymäaika 31.7.2026 saakka, johon mennessä kaikki vanhan lain mukaiset tuen käytännöt, järjestelyt ja päätökset tulee tarkastaa ja muuttaa uuden lain mukaisiksi. Uudistus korvaa aiemman kolmiportaisen tuen mallin ja velvoittaa järjestäjiä toteuttamaan tuen uudessa muodossa, jossa tukitoimet jaetaan ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Lukuvuonna 2025–2026 oppilaita on molempien tukimuotojen piirissä. Kuten aloitteessa todetaan, lain mukaan opetuksen järjestäjän velvollisuutena on varata kouluittain resurssia perusopetuksen ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin 1.8.2025 alkaen. Tämä resurssi määritellään laskennallisesti 0,122 vuosiviikkotuntia / oppilas / viikko. Lain edellyttämä vähimmäistuntimäärä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin on velvoittava, eikä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin kohdistettavaa tuntiresurssia voi korvata muulla opetuksella tai sisällyttää niihin tarkoitettuun tuntiresurssiin muuta opetusta. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen lisäksi resurssia tulee varata

oppilaskohtaisiin tukitoimiin, mutta tämän resurssin määrää ei säädellä lain tai opetussuunnitelman tasolla samalla tavalla.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat yleinen tukiopetus, opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa tai opetukseen osallistumisen edellyttämät oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet perusopetuslain 31 §:n nojalla annettuina. Tavallisessa opetusryhmässä saa tuen tarkistamisen jälkeen olla yhtä opettajaa kohden viisi sellaista oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa.

Lahden kaupungin perusopetuksessa oppimisen tuen uudistukseen on varauduttu syksystä 2024 lähtien. Resurssitarkastelu kouluittain toteutettiin lakiuudistuksen allekirjoittamisen, opetussuunnitelman muutosmääräyksen sekä asetuksen opettajien kelpoisuudesta tultua julki keväällä 2025. Tarkastelun myötä Lahdessa on kohdennettu perusopetukseen lisäresurssia 1,52 M€ lukuvuodelle 2025–2026. Tällä on palkattu kaksi sairaalaopetuksen konsultoivaa opettajaa sekä annettu kouluille 586 vuosiviikkotuntia käytettäväksi ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin. Keväällä 2025 rehtoreiden kanssa keskusteltiin tarvittavasta henkilökunnasta suhteessa koulujen nykyiseen resurssiin sekä suhteessa erityisopettajien kelpoisuuksiin. Kouluille rekrytoitiin 20 uutta opettajaa tai tunteja annettiin nykyisille viranhaltijoille lisätunneiksi. Valtakunnallinen pula kelpoisista erityisopettajista huomioitiin rekrytointivaiheessa ja osa kouluista päätyi palkkaamaan kelpoisen luokan- tai aineenopettajan resurssiopettajaksi ennemmin kuin kelpoisuutta vailla olevan erityisopettajan. Ryhmäkohtaisena tukitoimena annetaan tällöin tukiopetusta tai opetuskielen tukiopetusta. Kouluilla on kuitenkin varmistettu riittävä erityisopettajan antama opetus jo aiemmin olleen resurssin avulla.

Erityisopetukseen ja oppimisen tukeen liittyvää materiaalia on uusittu kevään ja kesän aikana yhtenäistämällä ja uudistamalla välineistöä. Tilauksissa on huomioitu myös kalusteisiin liittyvät tarpeet ja tarvittavia lisätilauksia on tehty vielä syksyn 2025 aikana.

Erityisopettajat ja resurssiopettajat rekrytoitiin lukuvuodelle 2025–2026 määräaikaikaisina, sillä tarvittavien virkojen perustaminen kevään 2025 aikana ei ollut aikataulullisesti mahdollista. Kokonaisuudessaan erityisopettajavirkojen tarve tarkistetaan syksyn 2025 aikana osana normaalia virkatarveselvitysprosessia ja mahdolliset vakinaiset virat tulevat auki tammikuussa 2026.

Koulutuksellisen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta lisääviin toimiin myönnetyn erityisavustuksen rahoituskausi on 2024–2027. Tätä erityisavustusta ei voida laskea osaksi ryhmäkohtaisia tukimuotoja, vaan se on ns. ylimääräistä hankerahaa. Lahden esi- ja perusopetukseen myönnetty avustus vuosille 2024–2027 on yhteensä 4 023 000 €. Valtion erityisavustuksen määräytymiseen vaikuttavat kunkin koulun alueella asuvien 30–54-vuotiaiden vain perusasteen suorittaneiden osuus ikäluokasta, työttömyysaste ja vieraskielisen väestön osuus.

Perusopetuksessa tukea on jaettu kolmen painopisteen mukaan: oikea-aikainen ja riittävä tuki alkuopetuksessa, alueellinen ja koulujen välinen tasa-arvon edistäminen ja inklusion edistäminen sekä erityisluokilta yleisopetukseen siirtymisen tukeminen. Tukea on käytetty erityisopettajien, resurssiopettajien sekä koulunkäynninohjaajien palkkaamiseen.

Esiopetuksessa oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki tarkoittaa ratkaisuja, joita lapsi tarvitsee oppimisessa ja opetukseen osallistumisessa. Kaikissa esiopetusryhmissä tulee toteuttaa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä osana esiopetuksen perustoimintaa. Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan esimerkiksi opetusryhmien muodostamista siten, että opettajan on mahdollista ottaa huomioon lapsiryhmän tarpeet ja vahvuudet,

toiminnan eriyttämistä lasten moninaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottaen sekä kielitietoista opetusta. Oppimisen edellytyksiä tukeviin pedagogisiin järjestelyihin kuuluvat mm. selkeän ja ennakoitavan päivärytmin luominen ja sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat mm. puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät, kuten viittomat, kuvat tai erilaiset teknologiset ratkaisut.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla rakenteellisilla järjestelyillä mahdollistetaan tarvittaessa pedagogisten järjestelyiden toteuttaminen ryhmässä. Rakenteellisiin järjestelyihin kuuluu tilojen esteettömyyttä edistävien järjestelyjen toteuttaminen lapsiryhmän tarpeiden mukaisesti. Rakenteellisia järjestelyjä ovat myös ryhmän lapsimäärän pienentäminen sekä henkilöstön mitoittamiseen ja/tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut, jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet voidaan ryhmässä saavuttaa. Ryhmässä voi työskennellä esimerkiksi avustavaa, ryhmäkohtaista henkilöstöä.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja on resursoitava ja annettava suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä. Esiopetuksessa ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat yleinen tukiopeus, opetuskielen tukiopeus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä.

Lapsella on oikeus saada lapsikohtaisia tukitoimia viipymättä, jos oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä. Lapsikohtaiset tukitoimet järjestetään tuen tarpeen arvioinnin ja tukea koskevan päätöksen perusteella lapsen etu huomioon ottaen ensisijaisesti lapsen omassa esiopetuksen toimipaikassa. Lapsikohtaiset tukitoimet esiopetuksessa ovat säännöllinen/kokoaikainen erityisopettajan antama pienryhmässä, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erilaiset apuvälineet.

Lahden kaupungin esiopetuksessa oppimisen tuen uudistuksen mukaista toimintakulttuuria on alettu suunnitella perusopetuslain muutosten

allekirjoittamisen ja opetussuunnitelman perusteiden muutosmääräyksen jälkeen alkuvuodesta 2025 alkaen. Suunnittelussa on hyödynnetty esiopetusta edeltävästä varhaiskasvatuksesta saatua tietoa lasten tuen tarpeista. Oppimisen edellytyksiä tukevana rakenteellisena opetusjärjestelynä varhaiskasvatuksen avustajien sijoittumisessa on huomioitu tiedossa olevat esiopetusryhmien ryhmäkohtaiset avustajatarpeet. Esiopetusryhmässä voi toimia muun mitoitukseen laskettavan henkilöstön lisäksi myös tuen resurssihoitaja.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajia on lisätty lukuvuonna 2025-2026. Erityisopettajien sijoittumisessa on huomioitu esiopetusryhmien tarpeet ryhmäkohtaisena tuen muotona annettavalle erityisopettajan opetukselle. Oppimisen edellytyksiä tukevien rakenteellisten opetusjärjestelyjen ja ryhmäkohtaisten tuen muotojen riittävyttä arvioidaan lukuvuoden aikana.

Päiväkotien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien käytössä olevaa oppimisen tukeen liittyvää materiaalia on kartoitettu kevään ja alkusyksyn aikana. Tämän kartoituksen pohjalta tämän ja tulevan lukuvuoden aikana on suunniteltu välineiden ja materiaalien yhtenäistämistä ja uudistamista.

Oppisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen uudistuksen mukaisten tuen muotojen ja tukitoimien järjestämiseen liittyvät kustannukset esiopetuksessa ovat 300 000 € vuodelle 2025 ja 700 000 € vuodelle 2026. Henkilötyövuosina vaikutus on 15 työntekijää.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv:

Liitteet

- 8 KD:n valtuustoryhmän valtuustoaloite: Oppisen tuen uudistukseen tarkoitettujen varojen oikein kohdentaminen (peitetty)

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 9

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 118

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Jämsén Virve

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee asiat tiedoksi

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

-Sivistyslautakunnan alaisten viranhaltijoiden viranhaltija päätökset ajalta: 4.9.2025-
9.10.2025

-Kuntalaisaloite kännykkäparkkikäytännön luomiseksi perusopetuksessa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 9

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 119

Muut asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Jämsén Virve

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Sivistyslautakunta päättää peruuttaa 2.12.2025 käyttösuunnitelmaseminaarin.

Seminaarin ajankohdasta päätetään vuoden 2026 kokousaikataulusta päätettäessä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 9

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 120

Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspaikan myöntämisestä (salassa pidettävä)

1610/12.06.00.09/2025

Asia käsitellään salaisena perustuen viranomaisten toiminnasta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin kohtaan 3.

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 9

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 121

Oppilaan määräaikainen erottaminen (salassa pidettävä)

4329/12.01.04.01/2025

Asia käsitellään salaisena perustuen viranomaisten toiminnasta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin kohtaan 3.

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja

nro 9

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.10.2025

§ 122

Tiedoksi merkittävät asiat (salassa pidettävä)

29/00.01.01.01/2025

Asia käsitellään salaisena perustuen viranomaisten toiminnasta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin kohtiin 23 ja 25.

Sivistyslautakunta

Pöytäkirja

nro 9

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 113, § 114, § 117, § 118, § 119, § 120, § 121, § 122

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Lahden kaupunki

Harjukatu 31, PL 202

15101 Lahti

03 814 2355

kirjaamo@lahti.fi

www.lahti.fi

0149669-3

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 115, § 116

nro 9

Lahden kaupunki

OIKAISUVAATIMUSOHJE, kunnallisasiat

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 50 §).

Oikaisuvaatimusviranomainen

Asianomainen viranomainen/toimielin (mainittu päätöksessä/otteessa)

Yhteystiedot

Lahden kaupunki / kirjaamo

Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti

Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18

Lahti-Pisteen aukioloaika: 8.00–18.00, **oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä oikaisuvaatimus on jätettävä kuitenkin kirjaamon (= viraston) aukioloaikana eli klo 15.00 mennessä**, jotta se katsotaan ajallaan saapuneeksi

puh. 03 814 2214

Sähköposti: kirjaamo(at)lahti.fi

Sivistyslautakunta

Pöytäkirja

nro 9

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle oikaisuvaatimusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä riippumatta tavasta, jolla se toimitetaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Lahden kaupunki

Harjukatu 31, PL 202

Sivistyslautakunta
Pöytäkirja
15101 Lahti

nro 9

03 814 2355

kirjaamo@lahti.fiwww.lahti.fi

0149669-3